

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsava' tinitis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	\$10.00
Kanadoje	\$10.00
Kitur užsienyje	\$12.00
Jungtinėse Valstijose	\$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
102-02 Liberty Avenue
Ozone Park 17, N. Y.
Telephone Michigan 1-6887

KRISLAI

Viskas susitrukdė. Kantrybės. Mūsų didysis priešas. Puikūs aprašymai. Man labai pikta.

Rašo A. Bimba

Visiems aišku, kad "Laisvės" kraustymasis į naujas patalpas smarkiai pakenkė jos vėjui. Viskas susitrukdė. Net susirašinėjimas su draugais ir prieteliais laikinai tapo padėtas į šalį.

Labai labai prašome visus draugus ir drauges mums už tai atleisti. Kaip greitai naujoje vietoje pilnai įsikursime, viskas pasitaisys.

Tuo tarpu kietai suremkime pečiūsi vėjus rei' aluose. Žūrėkime, kad jis pasmarkėtų, pagyvėtų.

Pastebėjau, kad chieagiečių dienraščio "Vilnius" vėjus sukasi visai puikiai. Džiugu ir mums. Parodykime, kad laisviečiai nėra prastesni savo pažangiosios spaudos patriotai už vilniečius!

Siomis dienomis Baltimorėje pasimirę ilgametę veikėja, laisvietė, geros širdies, maloni draugė Ona Deltuvienė. O tik prieš porą savaitių ar kiek teko dalyvauti iškilmingoje puotoje atžymėjimui Onos ir Juozo Deltuvų vedybiniuo gyvenimo aukšnio jubiliejaus! Kaip gaila! Mūsų judėjimui didelis nuostolis.

O štai iš Lietuvos rašo R. Mizara, kad ten siomis dienomis mirė mūsų mielojo rašytojo Jono Simkaus motina. Nors Jono sveikata, pasak Rojaus, jau gerokai sustiprėjus, bet dar ne tiek, jog būtų galėjęs iš Vilniaus nuvykti į savo motinos laidotuves.

Mūsų visų giliausia užuojauta abiems draugams.

Jau skaitėte "Laisvėje" ilgesnius įspūdžius iš kelionės Lietuvoje Jono Gasūno, Karinos Petrikienės, Stasio Penkausko. Neseniai "Vilnyje" tilpo ugningas Dr. Margerio straipsnis. Dabar "Vilnyje" skaitome žurnalisto Jono Jukubkos įspūdžius.

Visuose aprašymuose byloja viena didelė nuomonė: mūsų senoji tėvynė žygiuoja pirmyn visose gyvenimo srityse! Naujas gyvenimas, socialistinis gyvenimas puikiai šakojasi ir lapojasi.

Tik gaila, kad ne visoje Lietuvoje lygiai ir vienodai mūsų broliai ir sesutės progresuoja.

Štai man pasakoją beveik mano kaimynas iš Lietuvos žurnalistas ir veikėjas Jonas Gasūnas, kad mūsų garsoji apylinkė tarp Rokiško, Kamajų, Salų ir Kupiško yra viena iš labiausiai atsilikusių. Ji savo atsilikimu lenktyniuojanti su pačiu biedniausiu dzūkų kraštu!

Dzūkai dar turi pusėtinai rimtą pateisinimą. Jų žemė prasta, smėliuota, nevaisinga. Bet kuo savo atsilikimą gali pateisinti mano ir Gasūno krašto žmonės?!

Apsileidimas, tingėjimas, nepaisymas — štai jų pateisinimas!

Juk jų žemė, kiek pamenu, labai gera. Gerai dirbta ir įtręsta ji duoda puikius rugius, miežius, kviečius, bulves, avižas. Ežerai pilni žuvies, miškai pilni paukščių.

Man tai pikta ir sarmata. Iki šiol prie kiekvienos progos Lietuvos dzūkų brolius mes pasiepdavome už jų krašto atsilikimą. Dabar rokiškiečiai, kupiškiečiai, kamajiečiai

Gaujos bando nuversti Kubos liaudies valdžią

Havana. — Hilton viešbutyje apie 2,000 The American Society of Travel Agents delegatų laiko konferenciją. Tuo pat laiku Havanoje prasidėjo suokalbinių veiksmų prieš dabartinę valdžią.

Virš miesto skraidė du "nežinomi" lėktuvai ir barstė lapelius, šaukiančius kubiečius sukilti prieš Castro valdžią. Gatvėmis greitai važiuojantieji automobiliai šaudė iš rankinių kulksvaidžių į valdžios ir darbo unijų namus ir vietomis metė granatas. Du žmonės užmušė ir apie 50 sužeidė.

Kada Dr. Fidel Castro sakė kalbą, tai Roberto S. Hernandez su peiliu puolė prieš Castro, bet vietoje buvo sumuštas ir suimtas.

Kubos laikraščiai rašo, kad lėktuvai buvo Jungtinių Valstijų gamybos, ir irodinėja, kad jie atskrido iš Floridos.

Pardavė 43 senus karo laivus

Philadelphia, Pa. — Čionai karinio laivyno bazėje stovi labai daug karo laivų "apsaugai nuo kandžių" (padėti į "mothballs").

Karinio laivyno komandieriai priėjo išvados, kad 43 jų jau paseno ir bus netinkami. Šių laivų pastatymui ir įrengimui buvo išleista \$3,698,000,000. Dabar jie parduoti į metalo laužą už kelis milijonus dolerių. Tarpe parduotų yra ir kruzeriai "San Francisco" ir "New Orleans."

TSRS turi skiepus nuo "flu" ligos

Atlantic City, N. J. — American Public Health Association konvencijoje kalbėjo Tarybų Sąjungos Dr. A. A. Smorodincovas. Jis sakė, kad TSRS jau pasekmingai vartoja skiepus nuo "flu" ligos.

Kiekvienais metais išskiepia apie 20,000,000 žmonių. Jau yra išskiepva 12,000,000 vaikų ir 100,000,000 suaugusių žmonių. Rezultatai labai geri.

VAKARŲ VOKIEČIAI GAMINSIS RAKETAS

Londonas. — NATO viršininkai sutiko, kad Vakarų Vokietija jau gali gamintis raketas, skiriamas pasiremiant tais paveiklais, kuriuos nutraukė Mokslinė laboratorija ("Lunikas").

Helsinkis. — Čionai atvyko TSRS premjero pavaduotojas A. Mikojanas.

"LAISVĖS" VAJUS GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Cia paduodame pirmutinius vėjus rezultatus. Prasome pasiskaityti:

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:	Punktai
Waterburio vajininkai	1560
S. Penkauskas—J. Blažon's, Lawrence-Lowell, Mass.	612
R—ka, Los Angeles, Calif.	300
Baltimorės vajininkai	240
So. Bostono vajininkai	240
Brooklyn'o vajininkai	180
L. Tilwick, Easton, Pa.	96
New Jersey vajininkai	72
C. K. Urban, Hudson, Mass.	72
A. Apšegenė, Auburn, Me.	68

K. Kasulis, Worcester, Mass. 36; JLD Mot. kp., Binghamton, N. Y. 36; A. Kuzmickas, Girardville, Pa. 36; Vera Smalstis, Detroit, Mich. 36; Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio 36

Tai tokie rezultatai. Vajininkams yra paskirta 10 piniginių dovanų, kurios užymtos vėjus skelbime. Linkime visiems vajininkams kuo geriausios sėkmės.

Waterburiečiai stovi aukštai, už tai, kad M. Strizauskienė prisuntė didelę pluoštą atnaujinimų, o jai pagelbėjo su penkiomis naujomis prenumeratomis į Lietuvą dr. Stanislovaitis. Tai puiki pradžia.

J. Blažon's, Lowell, Mass., prisuntė naują prenumeratą. Suzana Šukienė, southbostonietė, pridavė naują prenumeratą, ir brooklyniečiams pasidarbavo E. Brizauskienė, priduoama nauja prenumerata.

Selbanti vajininkai prisuntė atnaujinimų: R—ka, Los Angeles, Calif.; L. Tilwick, Easton, Pa.; T. Kaškiaučius, Newark, N. J.; Pittsburghui pasidarbavo J. Miliauskas ir S. Orda; C. K. Urban, Hudson, Mass.; A. Apšegenė, Auburn, Me.; K. Kasulis, Worcester, Mass.; A. Kuzmickas, Girardville, Pa.; JLD Moterų kuopa (U. Simoliūnas), Binghamton, N. Y.; Vera Smalstis, Detroit, Mich.; Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio.

BIUDŽETO SUKĖLIMUI 1960 METAMS AUKŲ GAUTA SEKAMAI:

ALDLD 7-a Apskr., Mass. valstijoje	\$160.00
Per J. A. Bekampi, Avalon, N. J.	100.00
Deltuvų parė, Baltimore, Md.	75.00
O. Cibulskienė (atminimui velionio vyro Petro), Maspeth, L. I.	50.00
P. Rainis, Brooklyn, N. Y.	15.00
J. Kasmečius, Brooklyn, N. Y.	15.00
Aido Choras, Ozone Park, N. Y.	12.00
J. Semen, Bellmore, L. I.	11.00
Baltimoriečiai	10.00
L. M. Khrbas, Cleveland, Ohio	10.00
Jens Suters, Brooklyn, N. Y.	10.00
M. Zasiūnienė, San Bernardino, Calif.	7.00
P. Petronis, Maspeth, L. I.	6.00
U. Šimoliūnienė, Binghamton, N. Y.	6.00
Helen Trusk, Sarasota, Fla.	6.00
K. Bolšig's Newark, N. J.	6.00
J. Miller, Rochester, N. Y.	6.00
P. Maršionis, Waterbury, Conn.	6.00
E. Naujickienė, New Auburn, Me.	6.00
Anthony Globich, Kearny, N. J.	5.00
Brooklyn'o Onutė	5.00

(Tasa 2-ram pusl.)

Ivairūs Dalykai

Pittsburgh, Pa. — Kaiser Steel Corp. pranešė kitoms plieno kompanijoms, kad ji jau pasirengus pasirašyti su unija dviejų metų kontraktą. Kitos didžiosios kompanijos dar nesirengia taikintis.

Bonna. — Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris jau pritaria viršūnių konferencijai, ir tam, kad joje svarstytų vakarinio Berlyno reikalą.

Tar. Sąjunga remia Kinijos reikalus

Washingtonas. — Premjeras Chruščiovas pranešė Jungtinių Valstijų prezidentui Eisenhoweriui, kad TSRS pilnai remia Kiniją Formozos reikalais. Chruščiovas prisuntė ilgą laišką, kuriame išdėsto TSRS poziciją. Jis rašo, kad Kinija turi pilniausią teisę panaudoti ginklų jėgą Formozos išlaisvinime, nes ta sala yra Kinijos dalimi.

Washingtono buvo plačiai kalbama, būk Chruščiovas bandys perkalbėti Kiniją, kad ji atsisakytų nuo ginklų naudojimo salos išlaisvinimui. Bet, tai buvo tik spekulijimai.

Kas nauio vyksta Tarybų Sąjungoje

Maskva. — Tarybų Sąjungoje eina milžiniški statybos darbai. Greta tūkstančių statomų naujų fabriku, kitiems gyvenimo natūrų ir kitokiu būdu yra tiesiama ilgiausi vamzdžiai gazo ir aliejaus perleidimui.

Vakarų "specialistus" nustebino darbai nutiesimui apie 3,000 mylių ilgio vamzdžių iš Uralo srities į Pakaltijį ir Centrinę Europą. Tie vamzdžiai vedami link Maskvos, o į vakarus jie bus vedami dviem kryptimis: viena linkui Pabaltijo, o antra šaka linkui Lenkijos ir Čekoslovakijos. Pabaltijoje viena šaka eis į Lietuvos prieklauką Klaipėdą.

o kita į Latvijos Vandsoilį. Vamzdžių pravejimo darbai bus baigti per ketverius metus. Bet dalis jų jau veiktinai gyvenimo natūrų ir kitokiu būdu yra tiesiama ilgiausi vamzdžiai gazo ir aliejaus perleidimui. Pasaulinės taikos reikaluose Maskvos radijas kritikuoja JAV vice-prezidentą Niksoną, kad jis išsiūnė į tas jėgas, kurios kliudė prezidento Eisenhowerio susitarimo politikai. Taip pat nurodo, kad Vakarų Europoje aršiausi taikos priešai yra susisipietę Vakariniėje Vokietijoje.

Indija jau turi bėdos su beglais

New Delhi. — Reakciniai elementai ir Vakarų agentai kurstė sukilimą Tibete. Bet kada jis buvo pralaimėtas, tai sukėlė ir ju artimi bėga į Indiją. Martimais, Kinijos — Tibeto vyriausybė nei nebando jų suklaikyti ant sienos.

Sukilėliai, patekę į Indiją, patys nesirūpina užsidirbti pragyvenimą, o reikalauja juos užlaikyti. Iš Amerikos jie jau gavo \$128,000, bet to nepakanka.

Havana. — Vėl "nežinomi" lėktuvai skraidė virš šio miesto ir barstė prieš Kubos valdžią kurstančius lapelius. Kubos premjeras Castro sakė ilgą kalbą. Jis kaltina Jungtines Valstijas, kad jos leidžia tiems lėktuvams skrajoti iš jų teritorijos.

Detroitas. — Staigiai prasidėjo 6,000 automobilių streikas dviejuose Chrysler fabrikuose.

JAV finansuoja Laose policiją

Vientiana, Laosas. — Jungtinės Valstijos moka algas 3,200 Laoso policininkų. Per metus laiko jiems išmoka apie \$3,000,000. Pastaruoju laiku tarpe policininkų pasireiškė nepasitenkinimo, kad algas išmoka JAV paskirti žmonės.

Jungtinės Valstijos visaišaip remia Laoso karališką valdžią. Nuo 1955 metų jau suteikė Laosui \$225,000,000 ginklais, kitokiomis reikmenimis ir pinigais paramos.

Washingtonas. — Buvęs Kubos orlaivyno komandierius majoras Pedro Diaz Lanza, kuris prieš kiek laiko atbėgo į Jungtines Valstijas, prisipažino, kad jis skraidė virš Havana miesto ir mėtė kurstančius lapelius.

Londonas. — Anglijos spauda reikalauja, kad greičiau įvyktų Keturių didžiųjų viršūnių konferencija.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year \$9.00
United States, per 6 months \$5.00
Queens Co. \$10.00 per year
Foreign countries, per year \$12.00
Foreign countries, 6 months \$6.50

TEGU EINA VELNIOP!

RYTINIŲ PAKRAŠČIŲ JŪRININKAI jau suvartę atgal į darbą streiko nelaimėjus. Per aštuoniasdešimt dienų jiems atimta taip sunkiai iškovota teisė streikuoti. Tas pats jau vyriausybės daroma ir su plieno darbininkų streiku. Indžionkšinas (draudimas) jau išduotas ir tik diena kitai jo priedėjimas gyvenimui atidedas, kol aukštesni teismai tars savo žodį.

Visas šis streiklaizivimas atliekamas pasiremiant streiklaizivų Taft-Hartley įstatymu. Negerai, kad jūrininkai pasidavė be jokios kovos. Gerai, kad plieno darbininkų unija (United Steelworkers of America) taip lengvai nepasiduoda. Gerai, kad ji pirmu sykiu kreipėsi ir aukštesnius teismus su reikalavimu, šie nelemta, priešdarbininkiška įstatyma atnėsti, panaikinti, pakebti priėšinguo šalies Konstitucijai.

Šiuos žodžius rašant praėjusios savaitės pabaigoje dar nebavo aišku, ką tie teismai pasakys. Labai galimas daktas, kad jie išpildys vyriausybės norus ir unijos protestą ir reikalavimą atmes. Bet svarbu, kad kovojama, kad priešinamasi, kad ieškoma kelių ir būdų šio p'kto įstatymo panaikinimui.

Sagražinimas darbininkų atgal į darbą įstatymų ir valdžios jėgos pagalba jokio pamatinio klausimo neišsprendžia. Tai pripažįsta net ir pats prezidentas Eisenhoweris. Tai kuomi jis savo žvgi pataisina? Ogi tuomi, kad streikai sudarę pavojų šalies ekonomikai ir kad aštuoniasdešimt dienų periodas truputį atausysias abi labai įkaitusias puses — plieno ir laivų kompanijas ir unijas. Po to jau gal darbininkai nebedrėsia arba nebeuorėsia eiti į streiką. Vadinas, j' atsižadės savo reikalavimų ir pasiduos kompanijų valiai.

Kaip tik tame ir glūdi visas pavojus. Jūrininkų ir plieno darbininkų unijos gali "apsigalvoti" ir padaryti tokius nusileidimus, kurie savo esme paliestu ne tik tas dvi unijas, bet visa unijinį judėjimą. Juk nėra jokia paslaptis, kad ypač plieno kompanijos siekia palaužti plienininkų unijas nugarkauli. Jeigu jiems tas pavyktų, juos tuojau pasektų kiti fabrikantai. Štai kodėl dabar už tokių kompanijų nugaros atsistojo visas stambusis kapitalas. Jis laukia progos prasilaužti duris.

Todėl v'sų Amerikos darbo žmonių pareiga skatinti jūrininkus ir plienininkus nesitraukti iš savo teisingų pozicijų. Tegu jie žino, kad šitame konteste su stambiuoju kapitalu jie nėra izoliuoti, nėra vieni.

Unijinis judėjimas turi ne silpnėti, bet stiprėti. Daug, daug metų ir didvyrišku pastangų paėmė su-traukti penkiolika milijonų darbininkų po darbo unijū vėliava. Per jas daug, daug kas jau laimėta. Tegu tik didžiosios unijos susilpnėtų, tuojau prasidėtų algų kapojimas ir darbo sąlygų bloginimas. Apsigauna tie, kurie įsivaizduoja, kad algų nukapojimą tuojau lydėtų kainų sumažinimas. Taip niekadoms nebuvo praeytie ir nebūtu ateityje. Tvirtas darbo unijų judėjimas yra vienintelė garantija, kad Amerikos darbo žmonių gyvenimo lygis nebus nužemintas.

LAISVĖS REIKALAI

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

P. Butkevič'a, St. Petersburg, Fla.	5.00
A. L. Borden, Kenosha, Wis.	5.00
J. Vaitekūnas, Montreal, Canada	5.00
J. Vasil, Shrewsbury, Mass.	5.00
M. K. Kazlauskai, So. Boston, Mass.	5.00
K. Zemaitis, New York City	5.00
J. Zale, Ozone Park, N. Y.	5.00
J. Sadauskienė, Mt. Sinai, N. Y.	5.00
P. Kriščiūnas, New Kensington, Pa.	3.00
B. Baleišis, Valley Stream, L. I.	3.00
F. Murauskas, Luzerne, Pa.	3.00
M. G., Waterbury, Conn.	3.00
Suzanna Sukis, So. Boston, Mass.	3.00
B. M. Kalušis, W. Fitchburg, Mass.	2.00
Marijona Gilvickienė, Pittston, Pa.	2.00
St. Raymond, Baltimore, Md.	2.00
Julia Martin, Wexford, Pa.	1.25
Po \$1: T. Eimutienė, Port Washington, N. Y.; M. Li-deikis, Largo, Fla.; J. Briedis, McKees Rocks, Pa.; B. Tuškevičius, Scranton, Pa.; A. Deikus, Maspeth, L. I.; Z. Gailiūnas, Brooklyn, N. Y.; J. Gates, Euclid, Ohio; P. Siušas, Holden, Mass.; J. Blaškis, Chicago, Ill.; A. Jakienė, LaPorte Ind.; J. Miller, Miami, Fla.; P. Ne-lesh, Atlantic City, N. J.; A. Rudis, Lakeville, Mass.; O. Marozienė, J. Dvilinskas, Mrs. C. Staneslow, J. Laurinaitis, F. Terepas, pastarieji iš Waterbury, Conn.; Walter Marin, Los Angeles, Calif.; K. Peslis ir J. Mav. Inglewold, Calif.; A. Laukaitienė, Bavshore, L. I.; St. Senn, Pittsburgh, Pa.; A. Svekosky, Detroit, Mich.; ir A. Kaladinskis, Rumford, Me. Vl. Pocius, Mascouche, Canada, 50c.	

Dėkiojame visiems, kurie prisidėjo prie v'jaus ir prie sukėlimo biudžeto. Vėliau dranešime daugiau žinių.
Laisvės Administracija

Barbarizmas!

Krikščioniškasis arba vaka-rų pasaulis yra įpratęs vadinti barbarais užkariau-tojus: Attilą, Haniballą, Chengis-Chaną, Tamurlaną ir daugelį kitų, kurie eigo-je savo užkariavimų yra be-gailėstingai, su reikalu ar be jo, išžudę milijonus žmo-nių, sunaikinę kalnus su-kiu žmonių tūišu sakaap-to turto, pavertę tryrais di-delius plotus derlingos žo-mės. Apie jų nuožmį, nai-kinamąją veiklą yra prira-šyta daugybė knygų, smėi-kinčių ir garbinančių juos.

Mūsų vakarų krikščioniš-kasis pasaulis su tokiu pa-sipūtimu, taip ilgai didžia-vosi savo krikščioniškąja dora, artimo meile, gerbi-mu asmens vertybės ir sa-vo kultūra, kur barbariz-mui nei mažiausio plyšelio įlysti neliko. Na, ir pačiam žydėjime tos aukštosios kul-tūros, antrojo pasaulinio karo metu visa Europa lie-ka nusėta Buchenwaldais, Maidenekais, Paneriais, 9-tais fortais — žmonių žu-dymo fabrikais, kuriuose an-kstesnių barbarų žudymo priemonės ir skalė, palygi-namai, tik blanki kibirkštė-lė prieš tą milžinišką žu-dymo pragarą, koki sutvėrė būk tai kultūringiausia ir aukščiausia moksle pakūsi-š vokiečių tauta, krikščio-niškosios vakarų kultūros nesėja!

Atrinkim, kad tame pra-gave buvo sistematiškai žu-domi žmonės neatsivėl-giant, ar jie buvo kalti ar ne, vien tik tam, kad duoti pačiai save pasiskelbusiai vėr's visų žmonių vokiečių tautai daugiau vietos, dau-geiau valios, galios ir orumo. Žudė ir badu mari o ne tik žudymo stovyklose, bet ka-ro reikmenų gamyklose, ka-syklose, daktarų kabinetuo-se.

Dabar va ir stoja prieš žmogų rimtas klausimas: ar iš tikrųjų krikščioniškasis pasaulis yra pažengęs kiek nors nuo barbarizmo, ar tik patobulinęs jį, pada-ręs jį našesniu, prisidėng-siu storesne melu, intrygų ir užsimaskavimo kraiste?

Atsivėlgiant į visą tą lūd-ria darosi, kad ir mūsų lie-tuvių tarpe atsirado nema-žas skaičius tokių, kurie ne tik rėmė ir puoselėjo krikš-čioniškuosius žmogėdras — barbarus, bet daugelis net asmeniška ištikimai hitle-rizmui tarnaudami, savo budelių pareigas ėjo ir, tvr-dami "naują lietuvių", jį pa-nerių ir kitur paslaidėse lai-dojo. Taip gi liūdna yra žiūrėti į tuos mūsų dipu-kus, kurie daugiausia šauk-dami už nebusius laisvės ir "aują lietuvių", pirštu rodo į save kaipo kruvino-sios puotos dalyvius. Nuo jų neatsilieka, nors liežuvių barškindamas, ir mūsų su-vaikėdys senis Pijūšelis, be-simauydamas baloje sura-minimui savo pakrikusiu nervų iš priežasties jo žu-vusių vilčių su žuvimu jo patrono Adolfelio.

Arėjas

VIENA LIETUVIŲ MOKYKLA LIETUVIŲJE

Neseniai žemaičių Kalviri-jos mokykla atšventė savo 315 metų sukaktį. Šioje mokyk-loje mokėsi nemaža įžymių žmonių: Simanas Daukantas, Motiejus Valančius ir kiti. Šiandien šioje vidurinėje mo-kykloje mokosi 280 mokinių.

Gyvenimas negali mirti

KAUNAS. — Sunku pra-vaizuoti tą vietą nesustojus. Prie Kauno, šalia Zemai-čių plento, dūluoja niūrios seno forto sienos.

Sustojame. Specialiai i-riengtoje išasfaltuotoje aikštėje nebėra vietos. Ji pilna mašinų. Tenka glaus-tis šalikelėje. Daug maši-nų jau stovi kelio pakraš-čiais: sunkvežimių, autobu-sų, lengvųjų. Ilgiausia eilė. Labandau suskaičiuoti. Ke-turiasdešimt keturios! Ir tai dar matau ne visas, — kitos slepiasi plento įlomėje.

Žmonės išlipa ir eina. Eina plačiu žvyruotu taku. Priekyje ir aplink save girdžiu raiškia žemaitišką šneką. Jie iš Varnių rajono, iš "Pergalės" kolūkio. Atvažiuo net dviem sunkve-žimiais. O štai būrelis, at-vykęs iš Kelmės rajono, iš Gailaičių tarybinio ūkio. Veidai susikaupę, visų žvilgsniai krypta į artė-jančias forto sienas. Ten...

"Šiame forte fašistiniai budeliai masiškai kankino ir žudė žmones. Pagerbkime fašizmo aukų atminimą" — užrašas cementinėje pa-minklinėje lentoje. Užra-šas. Raidės. O už jų — tūk-santčių gyvenimų tragedi-ja... Vėl kriugžda žyvras po žmonių kojomis. Jų daug. Iš Linkuvos, iš Stalino var-dų kolūkio. Žmonės eina ir eina. Kritusių aukų atmi-nimas neišblės. Neseniai atidaryta Kauno IX forto muziejų kasdien vidutiniš-kai aplanko apie pusantro tūkstančio žmonių iš visų Lietuvos kampų, iš tolimų miestelių ir kolūkių.

Čia kadaise kalėjo kovo-tojai. Taip pat iš visų Lie-tuvos kampų. Jie kovojo už tai, kad visur, iš kur at-vyksta šie žmonės, būtų šviesu, gera, kad teisybė vaikščiotų po jų namus. Buržuazinės Lietuvos val-dovai daug ką paveldėjo iš carinės Rusijos. Paveldėjo jie ir šį fortą, kuriame įrengė "puikų" kalėjimą komunistams. Ir šiandien karceryje nuo lubų kapsi vanduo. Muziejaus lanky-

Pas Rusnės žvejus

Rusnė — žvejų gyvenvietė netoli Kuršių marių, Baltijos jūros pašonėje. Tai nedidelė sala, kurios gyventojai poka-rijo metais atsibūrė į Telmano vardo žvejų artelę. Tada iš karto pasikeitė žvejų gyveni-mo ir darbo sąlygos. Atsirado motorinės valtys, nauji tinklai, pakilo žvejų ūdarbis. Tačiau, jeigu šiandien paklau-si pirmą pasitaikiusį žveją, kiek jis per mėnesį uždirba ką pirko, kiek sutalpė, jis į pasnekovą pažiūrės keisti žvilgsniu. Rodos, toks pa-prastas, toks gyvenimiškas klausimas, o vistik klausian-tysis žvejui rodosi naivus, at-silikęs žmogus. Tai todėl, kad tokie klausimai žvejus jaudino tik pirmaisiais pokari- metais. Dabar prašau — kiekvienas turi nuosavus namus kuriuose ir radijas, ir pilnos spintos rūbų. Neretai prie namų pamatysi garažuką, o j'me rasi nuosavą automobilį "Gyvename" kaip amerikoi nai, — sako žvejai. Beveik iš kiekvienos trečios trobos kas nors mokosi aukštojoje mokykloje.

"Tą patį galite rasti kiekvienoje žvejų artelėje, — trauko pečiais žvejai. — Toks mūsų gyvenimas, taip reikia tad kuo čia stebėtis. Mes dabar plačiau galvojame, valsty-biniiu mastu.

Ką reiškia, kai paprastas žvejas pradeda galvoti valsty-biniiu mastu? Pradėjus rimtą pokalbį žvejai susimasto. Prisimena neitais kelias, svarstomos at-eities perspektyvos. Juk vyk-domas septynmečio planas. ...Pagyvenę artelėje žvejai nutarė įsteigti žuvininkystės ūkį. Suvalstybinant ūkį atsiranda daugiau galimybių ne tik geriau organizuoti žuvis sugavimą, bet ir efektyvesni os realizavimą bei iš viso plėsti kolektyvo ūkiškus už-nėjus. Apie tai kalba prityr-ęs žvejas Paulauskas. Jis žiū-ri į vandens tolius ir atsiidė-ja. — O juk žuvelės Kuršių ma-rėse nyksta. Jūs girdejote apie tai?

Atrodo, toks rimtas mo-mentas, o žvejas pradeda ypsotis. Tai todėl, kad jie nebijo gamtos prajovų ir pa-ryžė neleistis išnykti žuvisms. Žvejai deda visas pastangas padidinti ir žuvų skaičių, ir jų rūši. Todėl žuvininkystės ūkis ir nutarė veisti žuvis. Toje srityje ilgai dirbo ūkio inžinierius A. N. D. ir sukeičius "ir štai jau gatavas planas 200 hektarų neršyklių. Nerš-tyklos įrengiamos Knaupės lankoje ir Kriokų lankoje, kurios pavasarij užliejamos vandeniu. Ju įrengimui jau dabar išleista 1.6 milijono rublių. Nerštyklose išaugintos žuvis ir papildys Kuršių ma-rių ištekius.

Štai kaip reikia galvoti valsty-biniiu mastu. O dabar pie-vo. Saloje jie siol sien-uda-vo šešiolika šilutės kolūkių, žvejai nutarė: gana. Mes čia šeiminkai, mes patys kupia-

me savo ūkį ir patys šienau-sime. Ir jau per pirmąjį šie-napiūtę žvejai pršienavo 3.5 karto daugiau šieno, negu kolūkiai.

Padidėjus pašarų gamybai atsirado galimybė padidinti karvių skaičių. Žvejai užsi-brėžė kiekvienam šimtui hek-tarų turėti 42 karves, o šim-tui hektarų naudmenų paga-minti po 1,800 centnerių pie-no.

—Kur jūs dėsite tiek pie-no?

—Mes pasistatysime Rus-nėje sviesto-sūrio gamyklą. Ji bus ne kiek ne menkesnė už žuvis perdirbimo įmonę. Ir tada mes su karštai rūkytais žiobriais, unguriais, steršais, vėgėlėmis drebučiuose ir ki-tais žuvų produktais tiesime vartotojų ir pieno gaminius, — aiškina ūkio direktorius Henrikas Nekrošius.

—O taip pat ir paukštiena, — pridėda žvejų dukros Zine-vičiūtė ir Gaurytė.

Is tiesu. Aplink milžiniški vandens plotai. Greitomis pa-skaičiavę žvejai sumetė, kad čia lengvai galima laikyti apie 20,000 žašų, įrengti i-inkubatorių.

Dideli ir džiuginantys pla-nai. Bet ar pavyks juos įgy-vendinti? Juk didžiulę gau-gumą naudmenų pavasarį už-lieja Nemunas. Į šį klausi-mą atsakymą duoda salos pa-kraštėje riauuojantieji 42 traktoriai, ekskavatoriai, bul-dozeriai, skreperiai. Jie pra-dėjo puolimą prieš balas. 16 automašinių veža žvyrą. Jau pradėtos tvirtinti krantinės ir Rusnė bus apsaugota nuo gau-sių pavasario vandenių.

—Kiek išleidžiate tokių planų vykdymui?

—Dešimt milijonų rublių.

—O ar apsimokės?

—Reikalas ir glūdi tame, kad net keleriopai. Septyn-mečio pabaigoje vien iš žu-vininkystės mes kasmet gau-sime 10 milijonų rublių pajā-mų, ir dar daugiau norime gauti iš kitų šakų.

Kiekvienas Rusnės žvejas tiki tokia rytdiena. Bet ir vėl noris prisiminti tą patį valstybinį mastą. Visa tai ge-rai. Ūkis stiprės, valstybė stiprės, na o žvejas? Čia vėl nenoromis kyla mintys apie tūkstančius rublių, auto mašinas, televizorius ir pan. Ko-kią naudą iš to viso plano ir jo įvykdymo turės eiliniai žve-jai?

Žvejybos brigados brigadi-ninkas Jurginaitis ant kelių pasisodinęs supra pirmaklasę dukra. Jis rankose elemento-rinius. Vėjo sklaidoma knyga atsiskleidžia ir vėl užsiverčia. Knygai atsiskleidžia kiekvieną kartą pasirodo aiškios raidės: A, B, C. Tai kažkodėl pra-juokina Jurginaitį ir jis atsa-ko klausimu:

—Juk mes einame į fazę, kai iš kiekvieno bus reikalau-jama pagal jo sugebėjimus, ir kiekvienam suteikiama pagal jo poreikius. Štai, ką turės kiekvienas eilinis žvejas. Kaip tai vadinas?

J. Chlivičkas

Tarą gamins automatas

Vilnius. — "Raudonosios aušros" stiklo fabrike įreng-tas ir išbandytas automa-tas buteliams gaminti. Au-tomatas dirba suspausto o-ro pagalba.

Paleidus automata, žy-miai pakils darbo našumas. Jeigu šiuo metu keturių žmonių brigada per 7 va-landas pagamina apie pus-antrą tūkstančio butelių, tai automatas per tą laiką iš-leis 7 tūkstančius butelių.

Apskaičiuota, kad šis au-tomatas, kurį aptarnauja 4 žmonės, per parą paga-mins 25 tūkstančius bute-lių. Norint tokį pat skai-čių butelių pagaminti prie-šiuo metu fabrike naudoja-mi pusautomatų, reikėtų 84 žmonių darbo jėgos.

Panaudojus buteliams ga-minti automata, pagerės taip pat jį aptarnaujančių darbininkų darbo sąlygos.

J. J. Kaškiančius, M. D.

Darbininkų sveikata

TIKSLI MITYBA IR GAUSI SVEIKATA

Mityba — viena pačių svarbiausių mūsų sveikatos sąlygų. Mitybos sudaro pa-tį esminį mūsų gyvybišku-mo ir darbingumo pagrindų. Mitimo dalykai taip idomūs, kad Tarybinių ša-lių universitetuose vedami net mitimo kursai, fakulte-tai, seminarai, paskaitų bei pamokų ciklai, kad visi gy-ventojai giliai įsisąmonintų ir pildytų mitimo dėsnius.

Čia tuojau pat pradžioje noriu persergėti kiekvieną skaitytoją, kad jis nepa-motų lengvabūdiškai ranka: o, vis ta mityba, mity-mas... senas, žinomas da-lykas, nuobodi istorija... aš jau tai gerai žinau... O tai ir bėda — ir didelė klaida. Apie mitimą tebe-na kruopštūs tyrinėjimai, daromi vis nauji ir nauji atradimai. Tai yra vyr-aujantis dalvkas, kupinas vis daugėjančių faktų. Svar-besnis net ir už vaistus, žvėranasnis už daugybę gy-dymo priemonių ir higienos bei sveikatingumo dėsnų.

Mityba tai žmogaus as-meninis reikalas. Ko pats kada užsimanai, to ir gau-ni pavalgyti. Prie tavęs čia niekas nestovės, nenur-dinės, nemokys, nekontrol-uos. Pats esi savo laivelio kapitonas: gali sau laisvai jį vairuoti ir skanios svei-katos, žydinčios jaunatvės ir ilgo, kūrybingo amžiaus salą. Arba gali patekti į pavojingą verpetą, sukūri ir žūti be laiko. Tai susi-mildamas būk protingas, susiprask.

Nuo tavo asmeninio mi-tyvos plano priklauso visa tavo asmenybė: kaip tu at-rodai, kaip ka veiki, kaip jauties, kaip galvoji. Nuo mitybos priklauso visi tavo fiziniai ir protiniai bei dvasiniai posūkliai, tavo gaba-mas stebėti gyvenimą, daryti gyvenimui, savo darbingumu. Pats pojičių aštrumas priklauso nuo ta-vo oragnizmo mitiminės būklės. Tavo norų, užma-čių patenkimas, tikslu siekimas susijęs su tavo kūno mitimui, su kiekvienos jo ląstelės fiziologi-ja.

Mityba be galo idomus, rimtas, stebėtinai mokslis-kas dalvkas. Atmeta prie-tarus, kultų užmones, šalin u bloškia nemokšiška, šalina trūkumus. Mityba — tai ne vaistu vartojimas, ne kokių karčių, sprangių vaistinių preparatų mišinys. Atžagariai, mityba — tai malonus, skanus, natūra-lus, gyvybiško džiaugsmo kupinas procesas. Tik čia reikia apdairumo, nusima-nymo, žinojimo. Kapitalis-tinėse šalyse, kur visa kas paremta asmenine, sover-naudiška reklama, komer-ciniai garsinimai tolydžio tau būgnija, kupletus dai-nuoja, gražbylystės fejer-verkus laido... Ir jie su-medžioja lengvatikių bū-rius ir varo biznį. Įkalbinė-jimai tau visokie rafinuoti, iškošti, išdailinti, nušiu-ftuoti valgiai, skanėstai, dirbtiniai, sintetiniai nuda-žyti, nuspalvinai, iškvedpa-ti, pagardinti. Ir negyvi. Tiek negyvi, kad jie net ne-peleja. Bakterijos, pelėsiai, musai, vabaliukai, kirmė-luokai nei atyrtn. Bet leng-vatikiai duodasi apagauna-mi. Išvaizduoja dabar tai jau būsia sveiki ir link-mi...

J. J. Kaškiančius, M. D.

GOBI DYKUMŲ RADINIAI

A. K. Roždestvenskis
Biologijos mokslų kandidatas

Iėjus į TSRS Mokslų akademijos paleontologijos muziejų Maskvoje, tuoj krinta į akis milžiniško dinosauro skeletas. Stovėdamas ant užpakalinių masyvių letenų, skeletas savo nepaprastą kaukolę, kuri primena kažkokio atrajotojo su anties snapu galvą, beveik siekia aukštą lubas.

Greita ančiarnapio dinosauro stovi jo amžininkų — kitų ne mažiau baisių ir milžiniškų dvikojų grobuonių su metriniais nasrais ir didžiuliu šarvuotųjų dinosauro skeletai.

Nenoromis kiekvienas pagalvoja apie epochą, kurią nuo mūsų skiria 70 milijonų metų laiko tarpas, kai po mūsų planetą klajojo šios pabaisos. Jų skeletus Gobi dykumoje surado paleontologinė ekspedicija, ten dirbusi 1946-1949 m.

KODĖL GOBI DYKUMOJE

Kodėl paleontologai šių gyvūnų skeletų ieškojo Gobi dykumoje?

Jau 100 milijonų metų, kai Centrinė Azija yra sausuma, neužliejama jūra. Tai, žinoma, turėjo teigiamai atsispindėti į vaivų sausumos stuburinių grupių vystymęsi. Centrinės Azijos dykumos, kaip parodė ekspedicijos tyrimai, nesenos kilmės. Prieš dešimt milijonų metų dabartinių dykumų ir kalnų plynaukščių vietoje driekėsi didžiulės lygumos. Jose buvo gausu vandens ir augalijos, gyveno daugybė įvairiausių gyvūnų.

Kontinentinės Centrinės Azijos nuogulos, kuriose išliko sausumos gyvūnų liekanos, susiklojo per labai ilgą laikotarpį — nuo mezozojaus vidurio, gausybės roplių grupių išsivystymo ir paukščių bei žinduolių pasirodymo momento, iki šių dienų. Štai dėl ko Centrinė Azija turi ypatingą reikšmę sausumos stuburinių istorijai pažinti.

Kadangi Gobi dabar beveik nėra augalijos, visos kontinentinės stromės, susiklojusios per 100 milijonų metų ir atidengtos erozijos įvairiuose aukščiuose, priimanos tyrinėtoja m s. Centrinė Azija yra tartum metraštinis, vienu metu atverstas daugelyje puslapių.

Pirmieji prieš 35 metus Mongoliją aplankė amerikiečių paleontologai. Jie aptiko smulkių dinosauro ir žinduolių liekanas. 1946 m. TSRS Mokslų akademija ten pasistatė nedidelį žvalgomąjį būrį, vadovaujamą žymaus specialisto paleontologo prof. J. A. Jefremovo. Ekspedicijos tyrimuose dalyvavo ir Mongolijos Liaudies Respublikos Mokslų komitetas. Būrys padarė du didelius maršrutus į Pietų ir Rytų Gobi, aptiko naujas dinosauro liekanas. Nemegetu radimvietė Pietų Gobi pasirodė esanti vienas didžiausių dinosauro "kapynų" Senajame Pasulyje. Jai iširti reikėjo atlikti didelius paleontologinius darbus. 1948 m. buvo organizuota 30 žmonių ekspedicija. Jai vėl vadovavo prof. Jefremovas.

SARVUOTIEJI ROPLIAI IR KITI STUBURINIAI

Pirmoji žymi dinosauro randa imvietė, kurioje mes 1946 m. pradėjome kasinė-

imus, buvo Bain-Sire Rytų Gobi. Čia buvo rasta daug šarvuotų dinosauro, arba ankilozauro, kaulų.

Bain-Sire dinosaurai priskirti naujai talarurų genčiai. Kaip ir kiti ankilozaurai, jie buvo žolėdžiai ropliai. Jų liemuo buvo platus, priplotas, maždaug dviejų metrų ilgio. Taip pat dviejų metrų buvo ir uodega, apipinta sukaulėjusių sausgyslių, suteikusių jai rimbo išvaizdą. Stipri uodega buvo gynybos organas — jos gale buvo aštrūs kauliniai spygliai. Ne tik uodega saugojo driežą. Visa jo liemenį juosė keletas žiedų iš suaugusių kaulinių šarvų, nusėtų masyviais spygliais. Vėlesniųjų ankilozauro nugaros šarvų žiedai visiškai susiliejo, sudarė vieną vientisą kaulinį skydą. Bain-Sire ankilozaurai atstovauja vienam iš vidurinių šios grupės išsivystymo etapų.

Idomu, kad šarvuotųjų dinosauro vaikščiojimas keturiomis kojomis išsivystė antriniu būdu. Visų dinosauro protėviai — tekdontai — buvo nedideli, plėsrūs ropliai, gyvenę triaso pabaigoje ir prisitaikę judėti ant dviejų kojų. Tai buvo naudinga gyvenant atvirose erdvėse, nes buvo galima geriau stebėti ir medžioti. Dinosaurai paveldėjo šį judėjimo būdą, nors kai kurie iš jų, tame tarpe šarvuotieji, vėl grįžo prie keturkojo vaikščiojimo, būdingo daugumai roplių, tiek pačių senųjų, tiek ir vėlesniųjų.

Kas gi privertė šarvuotuosius dinosaurus atsistoti ant keturių kojų? Atsakymą duoda ankilozauro gynybos nuo priešų analizė. Kadangi plėsrūs dinosaurai buvo dvikojai, jie galėjo pulsti tik iš viršaus, o nusileidus ankilozaurams ant keturių kojų, sužeidžiama tapo tik jų nugarą, ir tai palengvino gynybą. Nugaroje išsivystė apsauginės priemonės — skydeliai ir spygliai, pamažu išaugę ir susilieję ir pagaliau pasiekę kraštinę ribą — galingą kaulinį skydą. Šis pavyzdys aiškiai rodo tamprų organizmo ir aplinkos ryšį.

Kita svarbi Gobi radimvietė — Ergil-Oba. Ji yra į pietus nuo Bain-Sire. Ergil-Gobo yra senovinių žinduolių liekanų (eoceno pabaiga — oligoceno pradžia). Įdomiausi, į raganosius panašūs didžiuliai emboloterijai su didele kauline atauga ant nosies, dideli, į kiaušes panašūs entelodontai ir milžiniški kredontai — už tigrus didesni grobuonys, didesne kaip metras galva. Kasinėjant ypač daug buvo rasta pelkinių raganosių — aminodontų — kaukolių.

1948 m. balandžio pabaigoje pasirodė pagrindiniam maršrutui — į Pietų Gobi. Pakeliui į Nemegetu slėnį ištyrė amerikiečių paleontologų surastą Bain-Dzake radimvietę, pavadinant ją "Liesnojančių mėsuiolomis" dėl kraujo raudonumo smiltainio uolų, išskylančių virš plynaukštės. Radimvietė visame pasaulyje pagarsėjo tuo, kad šiuose raudonuosiuose smiltainiuose buvo rasti gerai išsilaikę dinosauro kiaušiniai, netgi visi lizdai. Idealiai išsilaikę ne tik kiaušinių kevalo struktūra, bet ir forma — jie pailgi, maždaug 10 centimetrų ilgio. Kevallas žymiai panašesnis į paukščių kiaušinių lukštą negu į bet kurio dabartinio roplio. Tai paaiškinama tuo, kad dinosaurai ir paukščiai — dvi giminingos šakos, kilusios iš vieno kamieno — tekodontų.

Bain-Dzake mums pavyko rasti ne tik dinosauro kiaušinius, bet ir beveik visą šarvuotą dinosauro-sirmozauro, artimo Bain-Sire talarurui, skeletą, taip pat protoceratopsų — nedidelių raguotų dinosauro, stovinčių šios grupės geneologijos pradžioje ir dar neturėjusių ragų, — kaulokės ir kitas skeleto dalis. Gal būt, tai kaip tik protoceratopsų kiaušiniai, kurių dauguma čia įtaisydavo savo lizdus. Matyt, tai buvo netoli vandens, gal būt, kokiose nors žemose salose, kur, pavyzdžiui, dabar suka savo lizdus vėžliai.

(Bus daugiau)

T. Lietuvos gyvenimo kronika

DAILES PARODOS RAJONINIUIOSE MIESTELIUIOSE

Kauno Valstybinis M. K. Čiurlionio vardo muziejus pradėjo organizuoti rajono miesteliuose kilnojamas dailės parodas. Tokiose parodose ekspozuojami M. K. Čiurlionio, A. Žmuidzinavičiaus, K. Skliūnų, P. Kalpokos, P. Rimšos ir kitų įvairių respublikos dailininkų kūrinių.

Mokslininkų septynmetis

Septynmečio eigoje Lietuvos Mokslų akademijos institutas bus sprendžiamas 74 problemos, susijusios su mokslo, pramonės, žemės ūkio vystymu respublikoje. Projektuojama žymiai išplėsti mokslinių institutų ir įstaigų bazę. Per septynmetį numatoma organizuoti 4 naujus institutus ir daugiau kaip 30 sektorių bei laboratorijų. Apie 60 Akademijos mokslininkų paruos disertacijas daktaro laipsniui įgyti ir daugiau 300 mokslinių bendradarbių — kandidatines disertacijas.

Kinų filmų festivalis

Kasmet estai, latviai ir lietuviai, o pastaruosiu metų ir baltarusiai renkasi kurios nors respublikos sostinėje į kino filmų apžūrų savaitę. Šiais metais apžūra įvyko Vilniuje. Kiekviena respublika pateikė po du meninius filmus. Geriausiu apžūroje parodytu meniniu filmu pripažintas lietuviškas filmas "Adomas nori būti žmogumi". Aukšto įvertinimo susilaukė taip pat lietuviška kino apybraiža "Jie kauniečiai", kino žurnalas "Tarybų Lietuva" ir meninis filmas "Julius Janonis".

Kolūkinis dailės muziejus

Zarasų rajone Vinco Kudirkos vardo kolūkyje įsteigtas pirmasis Lietuvoje, o taip pat Pabaltijyje, kolūkinis dailės muziejus. Muziejaus fondus sudaro apie 50 įvairios tematikos, įvairių žanrų ir įvairių autorių kūrinių. Juos muziejui padovanojo patys dailininkai-autoriai.

Kultūros universitetai darbininkams

Vilniuje sukurtas Muzikinės kultūros universitetas "Elfos" imonės darbininkams. Paskaitų temos: "Muzikos formos ir žanrai", "Dainos apie tarybinį jaunimą", "Lietuvių liaudies dainos" ir kt. Tai trečiasis liaudies universitetas Vilniuje. Kultūros universitetas atidarytas Šiauliuose. Veiks literatūros ir meno, tarybinio jaunolio ir jaunosios moters fakultetai. Apie 600 žmonių pareiškė norą tapti universiteto klausytojais.

1959 metų rugpjūčio 23 dieną rumunų tauta minėjo savo išsivadavimo iš fašistinio jungo penkioliktąsias metines. Rugpjūčio 23 dieną, prieš penkiolika metų Rumunijos Komunistų partijos vadovaujamos patriotinės liaudies ir armijos jėgos, pasinaudojusios palankiomis sąlygomis, susidarėjusiomis po triuškinamųjų smūgių, kuriuos Tarybinė Armija išvadavoja smogę hitlerinei kariuomenei, įvykdė ginkluotą sukilimą.

Ginkluoto sukilimo pergale reikė, kad prasidėjo liaudies revoliucija, kuri leido įvesti liaudies demokratijos santvarką ir pradėti statyti socializmą mūsų šalyje.

Rumunų tauta bus amžinai dėkinga didžiajai tarybinei liaudžiai, kurios sūnūs atidavė savo gyvybes už Rumunijos išsivadimą. Visiems laikams liks mūsų tautos atmintyje tarybinių karių, karininkų ir generolų, išauklėtų kilniosiomis proletarinio internacionalinio idejoms, žygdarbiai ir pasiukojimo dvasia.

Didelis progresas

Buržuazinė - dvarinikinė Rumunija buvo atsilikusi agrarinė šalis. 1938 metais žemės ūkis davė 54,9 procento nacionalinių pajamų, o pramonei teko tik 19,9 procento. Techninis šalies lygis buvo smarkiai atsilikęs.

Darbininkų partijos vadovaujama, socialistinė stovyklos šalių, ypač Tarybų Sąjungos pagalba ir joms broliškai remiant, Rumunijos darbininkų klasei ir darbo valstietijai pavyko per nepaprastai trumpą istorinį laikotarpį likviduoti didelį šalies ekonominį atsilikimą, kuris buvo išdavinėtos buržuazinių - dvarinikinų vyriausybės politikos išdava. Rumunija tapo šalimi su galinga socialistine pramone ir nuolat besivystančiu socialistiniu žemės ūkiu.

Spartų liaudies demokratinės Rumunijos ekonomikos vystymą rodo jos produkcijos augimo tempai. Dabar Rumunijos pramonė mažiau kaip per metus ketvirtį duoda produkciją, kuri yra lygi pramonės gamybos apimčiai 1938 metais, kurie buvo aukščiausias konjunkcijos iki antrojo pasaulinio karo metai.

Socialistinis šalies industrializavimas leido įvykdyti tikrai revoliucinį žemės ūkio pertvarkymą. Buržuazinėje - dvarinikinėje Rumunijoje svarbiausieji žemdirbių padargai buvo mediniai plūgai, kuriuos tempė jaučiai. 1959 metais Rumunijos Liaudies Respublikos socialistinis žemės ūkis turės apie 50 tūkstančių traktorių (skaičiuojant 15-kečių), daugiau kaip 30 tūkstančių mechaninių sąjamųjų ir kultivatorių, o taip pat daug kitų žemės ūkio mašinų.

1959 metų kovo 28 dienos nutarimu Rumunijos Liaudies Respublikos. Didžiojo Nacionalinio susirinkimo prezidiumas patvirtino eilę priemonių, kuriomis siekiama likviduoti buožiją kaip klamę. Uždrausta išnuomoti žemę, taip pat visos kitos išnaudojimo formos. Visos žemės, kurių plotas viršija jų apdirbimo galimybes buožžių jėgomis, perduodamos

Dideli rumunų tautos atsiekimai

1959 metų rugpjūčio 23 dieną rumunų tauta minėjo savo išsivadavimo iš fašistinio jungo penkioliktąsias metines. Rugpjūčio 23 dieną, prieš penkiolika metų Rumunijos Komunistų partijos vadovaujamos patriotinės liaudies ir armijos jėgos, pasinaudojusios palankiomis sąlygomis, susidarėjusiomis po triuškinamųjų smūgių, kuriuos Tarybinė Armija išvadavoja smogę hitlerinei kariuomenei, įvykdė ginkluotą sukilimą.

Ginkluoto sukilimo pergale reikė, kad prasidėjo liaudies revoliucija, kuri leido įvesti liaudies demokratijos santvarką ir pradėti statyti socializmą mūsų šalyje.

Rumunų tauta bus amžinai dėkinga didžiajai tarybinei liaudžiai, kurios sūnūs atidavė savo gyvybes už Rumunijos išsivadimą. Visiems laikams liks mūsų tautos atmintyje tarybinių karių, karininkų ir generolų, išauklėtų kilniosiomis proletarinio internacionalinio idejoms, žygdarbiai ir pasiukojimo dvasia.

Didelis progresas

Buržuazinė - dvarinikinė Rumunija buvo atsilikusi agrarinė šalis. 1938 metais žemės ūkis davė 54,9 procento nacionalinių pajamų, o pramonei teko tik 19,9 procento. Techninis šalies lygis buvo smarkiai atsilikęs.

Darbininkų partijos vadovaujama, socialistinė stovyklos šalių, ypač Tarybų Sąjungos pagalba ir joms broliškai remiant, Rumunijos darbininkų klasei ir darbo valstietijai pavyko per nepaprastai trumpą istorinį laikotarpį likviduoti didelį šalies ekonominį atsilikimą, kuris buvo išdavinėtos buržuazinių - dvarinikinų vyriausybės politikos išdava. Rumunija tapo šalimi su galinga socialistine pramone ir nuolat besivystančiu socialistiniu žemės ūkiu.

Spartų liaudies demokratinės Rumunijos ekonomikos vystymą rodo jos produkcijos augimo tempai. Dabar Rumunijos pramonė mažiau kaip per metus ketvirtį duoda produkciją, kuri yra lygi pramonės gamybos apimčiai 1938 metais, kurie buvo aukščiausias konjunkcijos iki antrojo pasaulinio karo metai.

Socialistinis šalies industrializavimas leido įvykdyti tikrai revoliucinį žemės ūkio pertvarkymą. Buržuazinėje - dvarinikinėje Rumunijoje svarbiausieji žemdirbių padargai buvo mediniai plūgai, kuriuos tempė jaučiai. 1959 metais Rumunijos Liaudies Respublikos socialistinis žemės ūkis turės apie 50 tūkstančių traktorių (skaičiuojant 15-kečių), daugiau kaip 30 tūkstančių mechaninių sąjamųjų ir kultivatorių, o taip pat daug kitų žemės ūkio mašinų.

1959 metų kovo 28 dienos nutarimu Rumunijos Liaudies Respublikos. Didžiojo Nacionalinio susirinkimo prezidiumas patvirtino eilę priemonių, kuriomis siekiama likviduoti buožiją kaip klamę. Uždrausta išnuomoti žemę, taip pat visos kitos išnaudojimo formos. Visos žemės, kurių plotas viršija jų apdirbimo galimybes buožžių jėgomis, perduodamos

naudotis kolektyviniams ir kitiems socialistiniams žemės ūkiams.

Remdamasis dideliais laimėjimais vystant pramonę ir žemės ūkį, Rumunijos Darbininkų partijos Centro Komiteto plenumas 1959 m. liepos 13-14 dienomis priėmė eilę nutarimų, kurie turėtų ypatingai svarbią reikšmę siekiant pakelti ir naują pakopą darbo žmonių gyvenimo lygį. Plenumas nutarė padidinti vidutinį darbininkų ir tarnautojų darbo užmokesčio mokestį, nustatytą darbu užmokesčio lygis, nuo kurio mokestis imamas. Kartu padidinama senatvės pensija. Taip pat nutarta sumažinti mažmenines kainas daugiau kaip 2-600 pramonės ir maisto prekių rūšių. Įvykdžius visas šias priemones, darbo žmonių laimės 4,7 milijardo (bilijono) lejų per metus.

Kultūra ir švietimas

Liaudies demokratijos vyriausybė skiria didžiulį dėmesį kultūros ir švietimo vystymui, o taip pat gyvenimo sveikatos apsaugai. Apsigavimai (skyrimai) socialiniams-kultūriniais reikalams padidėjo nuo 3,4 mi-

lijardo lejų 1950 metais iki 11,3 milijardo lejų 1958 metais. Kai dėl gyvenamųjų namų statybos, tai 1950-1959 metais valstybė, o taip pat iš paskolų, kurias ji buvo suteikusi, pastatė apie 3,5 milijono kvadratinį metrų gyvenamojo ploto. Beveik pusė šio ploto buvo pastatyta pastaraisiais metais.

Amžiams nugrimzdo praeitinie laikai, kada išnaudotojiškos klasės kurstė nerantaiką tarp rumunų ir šarvų gyvenančių mažumų, skiepijo šovinizmą ir rasinę neapykantą. Vadovaudamasi marksistiniu - lenininu mokymu, Rumunijos Darbininkų partija galutinai išsprendė nacionalinį klausimą šalyje sutinkamai su kiekvienos tautybės interesais, užtikrino tikrovėje visų darbo žmonių, nepriklausomai nuo jų tautybės, teisę aktyviai dalyvauti vadovaujant valstybiniais reikalais ir įgyvendinant partijos ir vyriausybės nutarimus.

Su marksizmo - leninizmo vėliava, glaudžiai susitelkusioje broliškoje socialistinėje stovyklos tautų šeimoje su Tarybų Sąjunga priešakyje, mūsų tauta tvirtai žengia pirmyn gerovės ir pažangos keliu į socializmo pergalę Rumunijos liaudies respublikoje.

M. Dalia

Laiškas iš Druskininkų

Rojus Mizara

Po to, kai abidvi Amerikos lietuvių turistų grupės iš Lietuvos grįžo atgal į JAV, aš sėdau prie rašomosios ir kurį laiką, žadėdama Vilniuje priėjus pasėdėti. Tačiau ateina vienas kitas bičiulis ir sako: —Jeigu jau taip norite būdamas Lietuvoje padirbėti, tai kodėl kartu nepabuvoti Druskininkuose? Kodėl ten nepatikrinti ir savo sveikatą?

Mano kelialapis

Papasakosiu apie savo kelialapį ir jo vaidmenį. Išigijau jį Vilniuje ir ten man buvo pasakyta, kuriai Druskininkų sanatorijai aš priklausau, kur gausiu maistą ir vietą pavyventi. Mano sanatorija, kaip minėjau, — "Dainava".

Atvykome mes čia vakare. Susitinkame su sanatorijos administratore, vyriausią gydytoja E. Kriauciūnaitę. Ir ji sako: —Rytoj bus pas jus gydytojas, patikrins jūsų sveikatą ir nustatys jums procedūras ir visą režimą.

Taip ir buvo. Atvyko iš tos pačios sanatorijos gydytoja O. Balčaitytė ir ji, padariusi pirmą diagnozę, išsklausiusi mano kai kuriuos nusiskundimus, pasakė: —Pirmadienį papaveikšuos jūsų krūtinę ir nuparęs kardiogramą (tam tikra mašina patirs mano širdies veiksmus).

Gydytoja įteikė man knygučių, kurioje buvo nurodyta, ką aš čia būdamas turėsiu veikti. Nustatė, kiek kiekvieną dieną turiu vaikščioti, kokias vonias, kurią valandą turėsiu imti, kokį daug maž maista gausiu, kuriomis valandomis būsiu masažuojamas, ir kt.

Man nustatytas "režimas" daug maž yra toks: 9 val. rytoje einu į gydyklą imti mineralinės vonios, po jos — pusryčiai apie 10 val. ryto. Tuomet panemune vaikščioju, neįstai daugiau negu maršrutu nustatyta. Kas antrą dieną atvyksta seselė (nursė) ir duoda indėksinus, ir tt.

Man pritaikytas režimas, palyginti su kitu, lengvas, nes gydytojai nustatė, kad mano sveikata ne visai prasta. Kurie atvyksta su širdies bei vidurių ligomis, tiems griežtesnis ir režimas.

Nemaža žmonių ima purvo vonias, kuriomis Druskininkai garsūs. Visiems sanatorijose esantiems, beje, nustatytas ir išėjimo laikas: jie turi gul-

ti ne vėliau 11 val. vak. Turį laiku valgyti, o valgo čia keturis kartus per dieną. Maitinimas pasirenkamas įvairus: gerai pagamintas, skanus ir žinomas, jo užtenkamai.

Ypatingai gera čia gydytojų priežiūra: jų yra daug ir visi mandagūs. Neretai per dieną tau tenka pereiti per dvių gydymo šerengą: vieną gydykloje, kur imamos vonios, kita — sanatorijoje.

Čia be perstoimo iš žemės bėga ir bėga mineraliniai vandenys. Yra vienas paviljonas, kuriame iš kranyje be perstoimo veržiasi vanduo, ir tie, kurie turi nemalonių su viduriais, gydytojų patariamai, tą vandenį geria — kai kurie po tris kartus per dieną. Viešai geria tokį, natūralų, koks išskyla iš žemės, kiti — apsididoma.

Tos gamtos dovanos čia užtenka visiems. Ragavau ir aš jo — nėra labai skanus — šukros ir aitrus, bet jis gudo!

Taip čia pabuvojęs asmuo arti mėnesio laiko, grįžta atgal, iš kur atvyko: grįžta sveikesnis, jis ne visiškai patsveikęs. Ir jei tuomet stoja darban!

Gydytojai man pataria mažiau sėdėti prie mašinėlės, o daugiau naudotis visu tuo, ką duoda Druskininkai.

—Geriau bus, jei eisite į mišką, jei pagrybausite, užuot sėdėjęs užgulus rašomajai. Atsiminkite, ne dažnai galėsite mūsų kurortą aplankyti! sako jis.

Miškai, kurie laiko apsupę Druskininkus, tikrai mieli, tikrai gražūs! Pusynai ir pušynai, — keletas dešimtų tūkstančių hektarų jų!

Keletą kartų buvau išvykęs grybauti — koks malonumas! Tiesa, siemet grybai neužderėjo, baravykų radau tik keletą, bet jie pilnai mano norus patenkino. Daugelis kitų poilsiautojų taipgi leidžiasi į miškus.

Yra čia ir fizikultūros parkas, kuriame vadovuoja direktorius K. Dineika. Ten, kurie mėgsta, gali mankštintis, kiek drūti.

Čia pat nedidelis Druskos ežerėlis; sėdintis į valtelę ir įstykis! Yra tokių, kurie eina Nemune žuvauti.

Nemaža poilsiautojų, pastebėjau, vaikšto lėtai, atsargiai; kai kurie vaikščiodami skaito knygą bei žurnalą.

Kas čia poilsiauja?

Poilsiauja čia visokių profesijų žmonės: darbininkai, tarnautojai, kolūkiečiai, mokytojai, profesoriai, inžinieriai, valdžios pareigūnai. Pirmiau čia poilsiauvo Lietuvos ministrų tarybos pirmininkas M. Šumauskas, kultūros ministras J. Banaitis; dabar poilsiauja ministras tarybos pirmininkas J. Šniečkus ir M. Šumauskas.

—Na, tai ką, eisime pagrybauti, ar ne? — klausia M. Šumauskas.

Sutiname. Išvykstame keturiose: Šniečkus, Šumauskas, Zimasas ir aš.

Smagu man buvo žiūrėti, kokių ataklumu šitie įžymūs vyrai ieško baravyko — "visų grybų pulkauninko."

Deja, grįžome su tuščiais kaskėliais...

Druskininkuose poilsiauja visokių tarybinių tautų žmonės: lietuviai, baltarusiai, lenkai, rusai — yra net iš tolimųjų rytų, ir iš Maskvos, ir iš Leningrado. Mat, Druskininkai yra visasajunginis kurortas.

Tuo pačiu kartu daug Lietuvos žmonių vyksta poilsiauti į Kislovodską, į Soči, į Jaltą, į kitus broliškų tarybinių respublikų kurortus.

(Plačiau bus kitame laiške.)

Organizacijų vadovybėje pavojingas yra tas asmuo, kuris bijo eilinių narių kontrolės, — su jais nesiskaito.

3 p.—Laisvė (Liberty)— Antrą, spalio (Oct.) 27, 1959

Spalio pirmą dieną prasidėjo laikraščio Laisvės v. jaus. Lowellio vajininkas J. Blažonis jau pradėjo dirbti v. jaus darbą. Girdėjau, kad gavo vieną naują Laisvės skaitytoją ir vieną j. Lietuvą užrašė B. Mikulis per Blažonį.

Tikimasi, kad jis visas senas prenumeratas atnaujins 1960 metams, nepalikis nė vieno seno skaitytojo be laikraščio. Tegul Laisvės lanko darbo žmonės ir neša apšvieta ir supratimą gyvenimo.

Man patinka iš Lietuvos sugrįžusių turistų raštai laikraestyje Laisvė: S. Penkausko, K. Petrikienės ir R. Merkio, taipgi Dr. Margerio Vilnyje. Skaitytojų raštus ir laukiu kitų numerių ateinant.

Biskį apie darbus. Nekurios vilnonės pradėjo mažiau dirbti. Ir nekuriose avalynės gamyklose mažai dirbama. Darbininkus vienus leidžia pusdykiai laiką leisti, o kitus visai paleidžia iš darbo. Turintiems šeimynas tai nesmaugu.

Detroit, Mich.

Visi interesuojasi, didelis įvykis

Jau dabar galima pranešti, kad Toronto susitikimas su Detroitu, t. y. daug tonoričių lietuvių žada atvažiuoti Detroito lapkričio (Nov.) 22 d. Kodėl jie žada atvažiuoti? Todėl, kad lapkričio 22 d. Detroito bus didžiausias rengimas, kokio niekad nebuvo! Detroito Lietuvių klubas pasimoko įvykdyti operą "Zaporožietis už Dunojaus."

Operos parengimas bus Ukrainian National Temple, ant Martin Street prie Michigan Avenue, Detroito. Prasidės 3:30 val. po pietų.

Ižangos bilietai dėl operos parengimo jau dabar gražiai platinasi: iš anksto perkant pigesni, o prie durų brangesni. Biznieriui ir šiaip geri žmonės nesigaili dolerokito pasiskelbt programos knygoje, kuri bus plačiai paskleista tarpe įvairių žmonių. Mat, visi yra išsiilgę gražių linksmy parengimų, o ypatingai operų, operėčių.

Detroito Lietuvių klubas yra bepartviškas, nesikiša į politiką bei religiją; jame priklauso įvairių pažiūrų žmonės, ir net yra draudžiama užgaulioti vieni kitus dėl politinių ir religinių įsitikinimų. Todėl operos rengėjai tikisi, kad ukrainų svetainė bus pilnutėlė žmonių, o gal ir nesutyls. Taipgi rengėjai pasitiki, kad visi kanadiečiai lietuviai, kuriems leidžia gyvenimo aplinkybės, bus Detroito lapkričio 22 d., susitikimui su svečiais chigagiečiais ir detroitiečiais, ir kad pamatyt gražią operą "Zaporožietis už Dunojaus." Ižanga visi n. brangi.

Beje, opera bus lapkričio 22 d., o prieš operą, t. y. šeštadienį, lapkričio 21 d. vakare, bus malonus pasitikimas dainininkų ir svečių iš Chicago-Roselando — Detroito Lietuvių Klube, 4114 West Vernor Highway, Detroito. Kas gi nenorės pasimatyt su chigagiečiais dainininkais ir svečiais ir pamatyt gražią operą "Zaporožietis už Dunojaus." lapkričio 22 d.!

Išsikirkpate ar užsirašykite šį pranešimą, kad nepamirsumėte.

Mikas Anykštietis

Šiandien jau yra pasirodę pažangiojoje spaudoje net du sumanymai iš Lietuvos grįžusių turistų raštu reikale. Alg. Margeris yra pasiryžęs, su kitų turistų pagalba, išleisti knygą. Žinoma, nežinau Alg. Margerio užmojo planų, kokiu būdu jis kalbamą knygą mano išleisti?

Turistų buvo 10. Vazinėjo po plačią Lietuvą skersai ir išilgai. Manau, kad mažai liko tokių kempelių, kurių Amerikos lietuviai turistai nebūtų matę, aplankę. Aplankė visas gražiausias vietas ir liūdniausias kampas, kur 700 tūkstančių nekaltai žuvo nuo fašistų - nacionalistų rankos, kur saudė ir kur pusgyvis ir gyvus degino senus ir jaunus, motinas su jų kūdikiais. Kad ne vieni, tai kiti aplankėme visas įdomiausias vietas, visas istorines vietas, kokios tik randasi Lietuvos ribose.

Turiu priminti, kad Lietuvos pareigūnai visi turėjo kantrybės ir nesigailėjo laiko ir iškaščių, kad tik kuo daugiau mes matytume.

J. Zebrio straipsnis, kuris tilpo rugsėjo 29 d. Laisvės 78-me numeryje, skaitosi visuomeninio pobūdžio. Prašau pasiskaityti. Tarp kitko, straipsnyje keliamas iš Lietuvos sugrįžusių turistų raštu išleisti knygę klausimas. (Kai tokia knygą būtų leidžiama, aš patarčiau jai talpinti kuo daugiausia nuotraukų-paveikslų.)

Čia tai jau klausimas, kuri pažangiuoju laikraščiu redakcija galės tuo užsiimti: Laisvė, Vilnis ar Kanados Liaudies Balsas ir kaip finansuos: visuomenine prenumerata ar surinktomis aukomis? Kuris iš paminėtų dviejų būdų būtų pigesnis ir greitesnis, kad paskleisti iš Lietuvos parvežtus žinias tarp tų žmonių, kurie dar salinasi nuo pažangios spaudos.

Jonas Benekeraitis

Redakcijos prierašas:

Redakcijai laiškyje d. Benekeraitis rašo: Namus pasiekiau labai rimtai susirgęs plaučių uždegimu. Todėl negalėjau nieko rašyti ir vietos lietuviams nieko pasakyti apie tai, ką mačiau Lietuvoje. Tik spalio 4 ir 5-ta, minėdamas 75 metų (deimanti!) gimtadienį, turėjau progos prabilti lietuvius, taip pat ir kitataučius.

Draugiskai, J. B.

Iš laišky redakcijai

Gerb. Laisvės Redakcija, Leiskite man pasakyti kelis žodžius dėl mūsų malonaus lietuvių Stasio Penkausko. Bėmoksliis žmogus, vienok atlieka didelį darbą.

Girdėjau jo kalbą Lawrence, Mass., ju vasarvietė. Buvo daug žmonių. Nemėginau jį asmeniškai kalbinti, kadangi jis buvo visuomet žmonių apsuptas ir klausinėjamas. Bet jo ten sakytą kalbą ir jo raštas Laisvėje parodo, koks jis yra vyras. Bravo, Stasy! S. U.

Cleveland, Ohio

LDS 55 kp. susirinkimas įvyko spalio 7 d. Narių dalyvavo kiek daugiau kaip paprastai, nes buvo svarbių reikalų. Išrinkti 9 klubo direktoriai. Keletas direktorių pasikeitė: vieni nedalyvavo susirinkime, o kiti atsisakė kandidatuoti. Atrodo, kad išrinktieji sugebės vesti klubo reikalus 1960 metais.

Taipgi buvo išrinkta komisija pagaminimui kuopos rengiamos vakarienes, kuri įvyks lapkričio 7 d. klubo svetainėje. Pradžią 6 val. vakare. Kadangi sekantis kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 4 d., tai rengėjai pageidauja, kad visi dalyviai įsigytų vakarienes bilietus ne vėliau kuopos susirinkimo (lapkr. 4 d.). Jų kaina tik \$1 asmeniui.

J. Zebrys

Roma. — Italijos prezidentas G. Gronchi lapkričio mėnesį vyks į Maskvą.

Mitingas IX forte

Kaunas. —IX forte įvyko įspūdingas mitingas. Čia susirinko tūkstantinė kauniečių, o taip pat ir svečių iš rajonų minia. Atvyko vaikai žmonių, žuvusių IX forte.

Mitingą atidarė komjaunimo miesto sekretorius V. Levickas.

Kristina Naginionytė pasakoja, kaip hitlerininkai fašistai suėmė jos tėvelį, kaip kankino jį kalėjime ir 1943 metų birželio mėnesį sušaudė 9-me forte. Dabar dukra stoja į komjaunimą ir pasiūžusi kovoti už reikalą, už kurį žuvo tėvelis.

—Mano tėvelius gyvus sudegino Pirčiūpyje, — pasakoja vaikų namų auklėtinis Jonas Radžis. Likau našlaitis, ir tėvynė man tapo antrąja motina. Ji sudarė sąlygas mokytis ir auklėti. Štai todėl aš ir prisiekiu, kad visos komjaunuoliškas jėgas atiduosiu tam, kad niekad nepasikartotų šito forto ir Pirčiūpio tragedijos.

Mitinge kalbėjo buvęs forto kalnys A. Simanas, miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Narkevičiūtė ir kt.

Studentų konstruktorių biuras

Kaunas. — Politechnikos institute pradėjo darbą komjaunimo komiteto iniciatyva sudarytas studentų konstruktorių biuras. Jo tikslas glaudžiau jungti studentų mokslinę veiklą su gamyba. Biuro konstruktorių grupės jau sukomplektuotos "Priekale", "Metaliste", "Pirmine", mielių fabriky bei kitose miesto įmonėse.

I konstruktorių grupių sudėty pagal įmonių gamybos paskirtį įeina būsimieji mechanikai, technologai ir elektrikai. Studentai, bendradarbiaudami su inžinierijos - technikos darbuotojais, nagrinės gamybos procesų mechanizavimo ir automatizavimo klausimus, teiks konkrečią pagalbą racionalizatoriams.

Aktualiausias gamybinės problemos bus įtraukiamos į studentų mokslinės draugijos darbų tematinį planą.

Pirmajam respublikoj studentų konstruktorių biurui vadovauja jaunas inžinierius, instituto asistentas Algis Drukteinis.

Stambiausia šalyje šaldymo įrenginių gamykla

Ukmergė.—Būvusios "Vienybės" ketaus liejinių gamyklos teritorijoje statoma stambiausia šalyje gamykla pramoniniams šaldytuvams gaminti. Jos statybai išskirta daugiau kaip 35 milijonai rublių.

Siomis dienomis statybininkai baigė statyti liejinių cechą, kuris kasmet gamins daugiau kaip 500 tonų sudėtygų liejinių. Pradėti dėti pagrindinio surenkamojo korpuso pamatai. Jo gamybinis plotas užims 14 tūkstančių kvadratinų metrų.

Pirmoji gamyklos eilė pradės veikti jau 1960 metais.

Kitais metais numatyta pagaminti 200 šaldymo įrenginių. Įmonėje ruošiami darbo brėžiniai, gaminami būtini įrengimai.

Gamykla bus pastatyta 1963 metais. Paleidus ją pilnu apyvimu, ji kasmet gamins daugiau kaip šešis tūkstančius galingų šaldymo įrenginių.

Septyniuos naujos kaimo hidroelektrinės

Vilnius. —Dusetų rajone, prie Šventosios upės baigta statyti Antalieptės HES — statybiausia respublikoje kaimo hidroelektrinė. Ji tiesis energiją keturių respublikos rajonų 83 kolūkiams. Dabar bandomas pirmasis agregatas ir transformatorinė stotis.

Vėliau nauja hidroelektrinė bus prijungta prie "Tautų draugystės" ir "Padysnės" hidroelektrinių ir sudarys Lietuvos šiaurės rytų energetinį žiedą.

Antalieptės HES — trečioji hidroelektrinė prie Šventosios. Numatyta taip pat pastatyti ketvirtą — tarpkolūkinę HES upės žemupyje. Tuo bus baigtas statyti Šventosios energetinis kaskadas.

Šiais metais pradės veikti naujos "Padysnės" ir "Jundeliškių" kaimo hidroelektrinės. Spalio šventieji duos pirmą srovę Aukštadvario HES. Iš viso 1959 metais bus paleistos septynios naujos kaimo hidroelektrinės.

Bendras šiomet kaime perduodamų naudoti hidroelektrinių galingumas viršys pusę visų energetinių pajėgumų, kuriuos turėjo ikikarinės Lietuvos kaimas.

LIAUDIŲ BUITIES MUZIEJUS

Rokiškyje steigiamas Liaudies buities muziejus, kuriame bus sukaupti XVII-XIX amžių eksponatai iš Rokiškio apylinkių. Muziejaus teritorija užima 3 hektarus žemės.

Respublikonas New Yorko senatorius Javits sako, kad miesto gyventojus reikia apdėti specialiais takais kovai prieš išdykėlius jaunime.

Keturios valstybės turės savo sueigą

Vaduzas, Liechtensteinas. —4-rios mažiausios Europos valstybės laikys savo konferenciją. Jomis yra Monaco, Andora, San Marino ir Liechtensteinas. Vissos keturios valstybės užima tik 276 ketvirtainiškas mylias.

MATTHEW A.

BUYUS (BUYAUSKAS) LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS Newark 5, N. J. Market 2-5172 426 Lafayette St.

PASISYMEKIT SAVO ADRESU KNYGELEJ SEKMADIENIO VAKARĄ, LAPKRIČIO 15 CARNEGIE HALL SASKRYDIS UŽ TAIKĄ IR DRAUGISKUMĄ KALBĖTOJAI: Rockwell Kent, W. E. B. Du Bois, Corliss Lamont Žymūs Sovietų Sąjungos Svečiai 1959 Vasarą Ižanga \$1.000 Užsisakykite Bilietus Dabar NATIONAL SOCIETY OF AMERICAN-SOVIET FRIENDSHIP Suite 707 114 East 32 St., New York 16

VISOS PARTIJOS PRIEŠ SUKARNO VALDŽIĄ

Jakarta.—Dešiniųjų partijos jau nuo seniai yra nepasitenkinę Sukarno valdžios vidaus ir užsienio politika. Tuo kartu pabrangėjo reikmenų kainos. Dešiniųjų partijos sukėlė piktytriukšmą.

Indonezijos Komunistų partija nurodo, kad Sukarno, aprėždamas liaudies partijų galią ir pataikaudamas dešiniams, pastato savo valdžią į pavojingą poziciją.

APSIMELAVO LAOSA KARALIAUS VALDŽIA

New Yorkas. — Jungtinių Tautų speciali komisija, kuri lankėsi Laoso karalystėje, raportavo, kad Laoso sukilėliai yra gavę mažų ginklų iš Vietnamo ir kitų šalių, bet nebuvo Vietnamo armijos įsiveržimo. Kaip žinia, Laoso karaliska valdžia garsiai šaukė, būk j "Vietnamas užpuolė."

Portsmouth, N. H. — Karinio laivyno komandieriai sako, kad kas tai sugadino atominio submarino "Nautilus" elektros laidus.

Washingtonas.—The Census Bureau skelbia, kad 1958 metais proporcionaliai Jungtinėse Valstijose kiekviena šeima turėjo po \$5,338 įplaukų.

Dėmesio — Svarbu!

"Laisvė" jau naujoje vietoje. Rašydami adresuokite:

LAISVĖ 102-02 Liberty Ave. Ozone Park 17, N. Y.

LAISVĖS KONCERTAS

Siemet bus Lapkričio 29 November Schwaben Hall 474 Knickebocker Ave. Brooklyn, N. Y.

SULAIKĖ DAR VIENĄ GELEŽINKELIO LINIJĄ

Jamesburg, N. J.—Pennsylvania Railroad Co. sulaike geležinkelių liniją tarp Perth Amboy prieplaukos ir Jamesburgo. Ši linija veikė per 127 metus, tai yra, nuo 1832 metų.

Huntsville, Ala.—Dr. W. von Braun, Amerikos raketų specialistas, sako, kad jis pasitrauks nuo to darbo, jeigu visoki "specialistai" savo valdžią į pavojingą poziciją.

MASKVA.—Amerikietis R. E. Websters, iš Clevelando, nutarė su savo šeima atsikvyti nuo JAV pilietybės ir gyventi Tarybų Sąjungoje. Jis buvo Amerikos parodoje specialistas-aiškintojas.

Washingtonas. — Atvyko Tarybų Sąjungos kompozitoriai D. Sostakovičius, D. Kabalevskis, K. Dankevič, F. Amirovas, T. Krenikovas ir B. Jarustovskis.

MASKVA.—Jungtinės Valstijos pardavė už \$375,000 Tarybų Sąjungai savo paviljoną, kuriame šią vasarą įvyko Amerikos paroda.

Helsinki.—Čionai atvyko TSRS premjero pavaduotojas A. Mikojanas.

Ir geras gyvenimas be darbo nusibosta.

Kaš daug giriasi, tas mažai dirba.

REIKALAVIMAS

REIKALINGAS APARTMENTAS Noriu gauti apartamentą. Jei apsilomas, tai nuo 2½ iki 3 kambarių, o jei selti, tai 4 kambarių. Pagaiduju Woodhavene, Highland Park, Richmond Hill, Ozone Parke, Bay Ridge, arba South Brooklyn. Prašau pranešti telefonu: FI. 7-1618. Esame be vaiku.

Joseph Shukaitis, 71 metų amžiaus, gyvena 90-28 75th St., Woodhavene, mirė spalio 22 d., Queens General ligoninėje. Kūnas buvo pasarvotas šalinsko koplyčioj, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Laidotuvės įvyko spalio 26 d., Evergreen kapinėse.

Velionis paliko liūdesyje žmoną Marcellą, sūnus Viktorą ir Aleksandra, marčią Mary Ann, ir kitas gimines ir draugus.

Rochester, N. Y.

Draugė K. Petrikienė mus atlankys spalio 30, pasakys kalbą apie Lietuvos gyvenimą. Prabalų pradžia 7:30 val. vakaro. Gi spalio 31 d. įvyks vakarienė; pradžia 6 valandą. Viskas bus Gedomino salėje. Visus lietuvius maloniai kviečiame atsilankyti, išgirsti žinių apie Lietuvą, nes d. Petrikienės tik ką iš Lietuvos sugrįžo.

L. Bekis

PRANEŠIMAI

Binghamton, N. Y.

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 2 d., A. Klimo studijoje. Pradžią 7:30 val. vakaro. Būtų svarbu ir malonu visus narius matyti ir kad visi nariai užsimokėtų narinius mokesčius iki sekančių metų. Lauksime.

Fin. sekr. Ona Wellus

HARTFORD, CONN.

Banketas ir šokiai. Lapkričio 1 d., 157 Hungerford St., pradžia 3 val. dienā. Vakarienė 5 v. v. Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti. Paremiste laikraštį Laisvė savo atsilankymu. Kviečia ALLDD Motery Klubas. (83-84)

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kp. susirinkimas įvyks lapkričio 4 d., 102-04 Liberty Ave., 7:30 val. vak. Nariai kviečiami dalyvauti, užsimokėti duokles. Prot. Sekr.

Washingtonas. — Parvyko JAV ambasados narys R. Langelle iš Maskvos.

AIDO CHORAS STATO SCENOJE "SYLVIA" Dvieju Aktu OPERETĖ SEKMADIENI, LAPKRIČIO-NOV. 1 D.

Aido Choras, vad. Mildred Stensler, savo meninėmis pajėgomis suvaidins šį gražų veikalą. Pasirūpinkite jį pamatyti.

NEW NATIONAL HALL 261 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

Pradžią 3 val. popiet Ižanga \$1.50 asmeniui

Tą pačią operetę lapkričio 14 d. Ai das vaidins Brocktone ir 15 dienā—New Havene.